

Važni pojmovi u obrazovnom sistemu (Glosar)

Abitur	Matura vam daje pravo da studirate na univerzitetu. Naziva se i opšta ulazna kvalifikacija za visoko obrazovanje (vidi <i>kvalifikaciju za upis u visoko obrazovanje</i>).
Allgemeinbildende Schule	Opšteobrazovne škole su sve vrste škola koje ne završavaju sa stručnom kvalifikacijom.
Arbeitsgemeinschaften (AG)	Mnoge škole nude radne grupe (RG) sa različitim temama u kojima učenici mogu učestvovati (npr. hor, gitara, stolarija). Učešće je obično dobrovoljno i van redovne nastave. RG mogu voditi na primer nastavnici, roditelji ili stariji učenici.
AVdual	„Priprema za dualno obrazovanje“ (OO dual) namenjena je mladima kojima je i dalje potrebna podrška za početak rada u nekoj profesiji nakon pohađanja opšte škole. Jednogodišnja priprema za obrazovanje ima dualni pristup; tj. odvija se i u školi i u preduzeću.
Begleitende Lernhilfe	Deca koja pohađaju redovnu nastavu, ali još uvek ne vladaju dobro nemačkim jezikom, mogu pored redovne nastave, dobiti podršku u učenju. Uz prisustvo pedagoga, deca mogu raditi domaće zadatke i vežbati nemački jezik.
Beratungslehrkraft	savetnici su nastavnici koje su obučili školski psiholozi da savetuju učenike i njihove roditelje. To su ljudi koje treba kontaktirati ako imate poteškoća u školi ili ako imate pitanja o obrazovnom sistemu.
Berufliche Orientierung (BO)	Profesionalna orijentacija (ili: stručna orijentacija) počinje u Baden-Virtembergu već u 5. razredu. Cilj je da pomogne učenicima sa izborom zanimanja u ranoj fazi kako bi kasnije mogli da donesu kvalifikovanu odluku.
Bezugserzieher	Za decu je važno da imaju stalnog sagovornika; posebno u prvim godinama života. Zato neki dnevni dečiji centri koriste „sistem referentnih nastavnika“. To znači da u početku o deci uvek brine ista osoba. Nakon nekog vremena biće uključeni i drugi vaspitači i vaspitačice. Odgovarajući glavni vaspitač*ica je takođe kontakt-osoba za roditelje.
Bildungspaket	Obrazovni paket podržava decu i mlade čiji roditelji imaju malo novca. Uključuje usluge obrazovanja i participacije, odnosno ponude u školi i za slobodno vreme, npr. školske izlete, dopunsku nastavu, čuvanje za vreme raspusta. Roditelji mogu iskoristiti obrazovni paket ako ne mogu priuštiti troškove ovih ponuda.
Bildungsplan / Lehrplan	Obrazovni plan – ranije: nastavni plan – sastoji se od plana učenja i ciljeva učenja u zavisnosti od vrste škole i stepena škole. Planovi su javno dostupni i obavezujući za nastavnike.
Einschulungsuntersuchung (ESU)	Pre polaska u školu, deca moraju da idu na lekarski pregled u zdravstvenom centru. Zdravstveni radnici proveravaju da li su deca dovoljno razvijena, zdrava i spremna za školu. To je pregled pred upis – skraćeno ESU.
Elternbeirat	Savet roditelja čine izabrani predstavnici roditelja svih odeljenja u školi. Uključen je u sva bitna pitanja koja se tiču škole. Savet roditelja škole bira predsednika saveta roditelja i njihovog zamenika.

Elterngespräch	Redovna komunikacija roditelja i nastavnika je važna da bi dete dobilo dobru podršku. Zato se redovno održavaju sastanci sa roditeljima. I roditelji i nastavnici mogu da zakažu razgovor. Obično se odvija u školi i može biti – po želji – u pratnji osobe koja će vam pomoći u sporazumevanju. Isto važi i za obdaništa.
Elternsprechtag	Dani otvorenih vrata za roditelje se redovno održavaju u mnogim školama i dobra su prilika da roditelji razmene ideje sa nastavnicima svoje dece. Razredni starešina ili uprava škole Vas pozivaju da učestvujete. Roditelji mogu da naznače s kojim nastavnikom bi želeli da razgovaraju. Dani otvorenih vrata za roditelje nisu obavezni, ali su veoma važni za razmenu informacija.
Elternvertretung	Kako bi se roditelji uključili u život škole i omogućili im da se izjasne, u svakom školskom odeljenju postoje dva predstavnika roditelja. Te osobe su predstavnici roditelja. Predstavljaju roditelje odeljenja u savetu roditelja i sa nastavnicima i obaveštavaju ostale roditelje o važnim stvarima. Svi roditelji mogu da se obrate predstavniku roditelja.
Erziehungspartnerschaft	Partnerstvo u vaspitanju se odnosi na saradnju roditelja i prosvetnih radnika (npr. nastavnika, vaspitača). Budući da su i jedni i drugi odgovorni za vaspitanje – ali i obrazovanje – deteta, trebalo bi redovno da razmenjuju ideje i da razgovaraju o poteškoćama.
Ferienbetreuung	Škola je zatvorena za vreme školskog raspusta, tako da nema nastave. Ipak, mnoge škole, klubovi ili gradovi nude brigu o deci. Ovo je dobrovoljno i plaća se. Ako roditelji ne mogu platiti punu cenu, obično je moguća niža naknada.
Ganztagsschule	U Baden-Virtembergu sve više škola imaju celodnevnu nastavu. U takvim školama deca i mladi ne samo da imaju nastavu u jutarnjim časovima, već su i zbrinuti najmanje 7 sati dnevno. Postoje obavezne celodnevne škole u kojima su sva deca zbrinuta do određenog vremena. Postoji i opcija gde roditelji mogu da biraju između 3 i 4 dana.
Gesamtelternbeirat (GEB)	Veće roditelja je telo koje čine predsednici veća roditelja svih javnih škola sa istim školskim odborom (obično grad ili opština). Veže pred red školskim vlastima zastupa interese roditelja.
Grundschulempfehlung	Preporuka osnovne škole je procena koja srednja škola odgovara detetu. Nastavnici pišu preporuku za dete i šalju ga roditeljima u pisanoj formi. Ova preporuka nije obavezujuća, ali roditelji treba da je shvate ozbiljno.
Grundschulförderklasse	Deca obično kreću u školu sa 6 godina. Ali ponekad se dešava i da se deci odloži kretanje u školu; odnosno da tek sa 7 godina krenu u školu. Pre toga mogu pohađati dopunsku nastavu u osnovnoj školi, na kojoj se kroz igru navikavaju na školu i svesno se stimulišu.
Hochschulreife	Upisna kvalifikacija na univerzitetu potvrđuje da je student sposoban da studira. Pravi se razlika između opšte kvalifikacije za upis u visoko obrazovanje (matura), koja važi za sve visoke škole, i kvalifikacije za prijem u visokoškolsko obrazovanje (stručna matura), koja važi za stručne visoke škole.
Hochschulzugangsberechtigung	Ako želite da studirate na nemačkom univerzitetu, potrebna vam je takozvana „upisna kvalifikacija“. Ovo je obrazovna

	kvalifikacija koja vas kvalifikuje za diplomu. Diploma se može steći kroz akademska ili profesionalna dostignuća.
Hort	Školska deca do 14 godina zbrinuta su nakon škole u centru za vanškolsko obrazovanje. Centar za vanškolsku brigu nudi dobrovoljnu popodnevnu brigu o deci od ponedeljka do petka i obično je otvoren i za vreme školskog raspusta. Može biti u sklopu škole ili u njenoj blizini.
Inklusion	Deca koja imaju pravo na posebnu obrazovnu podršku mogu pohađati SBBZ (vidi SBBZ) ili opštu školu. U opštoj školi uče zajedno sa svim ostalim učenicima; ovo se zove inkluzija. Po pravilu dobijaju dodatnu podršku uz ili tokom nastave.
Inklusionskraft	Radnik za inkluziju naziva se i specijalistom za inkluziju ili pomoćnikom u integraciji. Podržava decu i mlade koji imaju pravo na posebnu obrazovnu podršku da dobiju svedočanstvo o završenoj školi.
Jahrgangsübergreifende / Jahrgangsgemischte Klassen	Neke osnovne škole uče decu od 1. i 2. razreda odnosno od 3. i 4. razreda zajedno. Ovo ima prednost da mlađi mogu učiti od starijih. Oni stariji, s druge strane, uče da preuzmu odgovornost.
Kernzeitbetreuung	Briga pre i posle nastave (<i>pogledajte Pouzdana osnovna škola</i>)
Kita	Dnevni boravci za decu (Kitas) podeljeni su na jaslice za decu mlađu od 3 godine i vrtiće za decu od 3-6 godina. U dnevnom boravku decu čuvaju vaspitači i pripremaju ih za školu.
Klassenfahrt	Školsko putovanje je ekskurzija sa celim razredom koja se odvija u toku nastave. Školsko putovanje obično traje nekoliko dana, tj. razred boravi u hostelu ili školskom domu (<i>vidi školski dom</i>). Jednodnevni izleti sa razredom se obično nazivaju školskim izletima.
Klassenlehrertandem	Tandem razrednih starešina znači da dva nastavnika zajedno vode razred. To znači da učenici imaju dve stalne kontakt osobe.
Klassenpflegschaftssitzung	Udruživanje svih roditelja i nastavnika u razredu naziva se razredno starateljstvo. Održava se barem jedan sastanak razrednog starateljstva u školskom polugodištu; to je sednica razrednog starateljstva. Naziva se i roditeljsko veće. Pored roditelja, prisutni su i razredni starešina, a često i drugi nastavnici.
Kursstufe	U gimnaziji se koristi termin „Kursstufe“. Opisuje poslednje dve godine školovanja pre završetka srednje škole. Ove dve godine podeljene su na četiri nivoa kursa.
Landeselternbeirat (LEB)	Pokrajinsko veće roditelja Baden-Virtemberga biraju predsednici veća roditelja škola u pokrajini. Pokrajinsko veće roditelja savetuje Ministarstvo prosvete i zastupa interese roditelja na nivo pokrajine.
Landeschülerbeirat (LSBR)	Pokrajinsko veće učenika je telo koje čine učenici različitih tipova škola. Oni savetuju Ministarstvo kulture o pitanjima koja se odnose na oblikovanje nastave i škole.
Lernstandgespräch	Razgovori o statusu učenja (koja se naziva i razgovor o napretku učenja) je razgovor između nastavnika i učenika, u kome se raspravlja o njihovom napretku u učenju. Roditelji su prisutni na ovim razgovorima.

Masernschutzgesetz	Vakcinacija protiv malih boginja je obavezna u vrtićima i školama u Baden-Virtenmbergu. To znači da svako dete mora primiti vakcinu protiv malih boginja pre nego što krene u vrtiću ili školu. Ovo je važno da bi dete od bolesti zaštitilo sebe i drugu decu u grupi ili razredu.
Nachmittagsbetreuung	Mnoge opšteobrazovne škole nude fleksibilnu popodnevno staranje. Tamo su deca i mladi zbrinuti nakon nastave; npr. sve dok su im roditelji na poslu. Fleksibilni poslepodnevni program počinje najranije u 12 sati, a završava se najkasnije u 17:30.
Orientierungsplan	Orijentacioni plan je osnova za pedagoški rad u dnevnom boravku. Dokument, koji je javno dostupan, daje poticaj prosvetnim radnicima za kontinuirano obrazovanje i podršku deci.
Orientierungsstufe	5. i 6. razredi se nazivaju orijentacionim nivoima. Nakon prelaska iz osnovne škole, učenici treba da se orijentišu na srednju školu. Ako se utvrdi da im je vrsta škole koju su odabrali preteška ili suviše laka, najlakše im je da pređu u drugu vrstu škole u 5. i 6. razredu.
Regelklasse	Redovni razred je razred koji pohađa najveći broj učenika. To je u normalnom slučaju predviđeni tip školskog razreda.
SBBZ	Centar za specijalno obrazovanje i savetovanje – skraćeno SBBZ – je vrsta škole u kojoj se podučavaju deca sa posebnim potrebama. Postoje SBBZ sa različitim težištima pomoći.
Schulamt	Služba za školstvo je državna institucija koja je odgovorna za stručnu kontrolu rada škola i organizaciju nastavnika.
Schulbegleiter	Školski pratilaci brinu kojima je potrebna podrška u veoma različitim oblastima. Pomažu im da se snađu u nastavi ili su kontakt osobe u ličnim krizama. Umesto školskih pratilaca, ponekad se koristi pojam saradnik u inkluziji.
Schülermitverantwortung	Dobra škola se oslanja na učenike koji žele da učestvuju u oblikovanju i deljenju odgovornosti za život u školi. U tu svrhu, učenici od 5. razreda naviše biraju po dva predstavnika odeljenja. Predstavnici odeljenja su članovi saveta učenika škole. Oni mogu učestvovati u drugim telima kao što je školska konferencija. Učenici od 7. razreda naviše takođe mogu učestvovati u Pokrajinskom veću učenika (LSBR).
Schulförderverein	Udruženje za podršku školama je neprofitno udruženje čija je svrha podrška školi ili obrazovnoj ustanovi. U njemu se angažuju pre svega roditelji i nastavnici.
Schulkonferenz	U školi postoje različita tela koja imaju pravo odlučivanja o svakodnevnom radu i težištima škole. Školska konferencija je najviše telo angažovanja. U njemu su zastupljeni nastavnici, roditelji i – u srednjoj školi – i učenici.
Schullandheim	Školski domovi su mesta učenja van škole. Obično se nalaze u okruženju u kojem ima puno prirode. Školski razredi provode projektne nedelje u školskim domovima i tamo uče mnogo novih stvari o prirodi, predelima i kulturi.
Schulpflicht	Školovanje je obavezno u Baden-Virtembergu. To znači da deca od 6 godina moraju pohađati školu. Prisustvo nastavi je obavezno. Na primer, ako je dete bolesno, roditelji moraju pismeno opravdati izostanak. Obavezno školovanje prestaje kada dete napuni 18 godina.

Schulpraktikum	Školska praksa (ili studentska praksa, pripravnički staž) je mera za profesionalnu orijentaciju (vidi <i>profesionalna orijentacija</i>). Svi učenici koji pohađaju 9. razred realne škole ili gimnazije moraju obaviti jednonedeljnu praksu. U realnoj školi ovo je poznato kao BORS, a u gimnaziji kao BOGY.
Schulsozialarbeit	Socijalni rad u školi zajednički sprovode centar za zaštitu mladih i škola. Ponuda važi za sve učenike jedne škole. Posebna je namenjen deci i mladima koji traže stručnu podršku u problemima i konfliktima. Roditelji se mogu obratiti i školskoj socijalnoj službi ako imaju problema sa školom ili detetom.
Sonderpädagogischer Förderbedarf / Sonderpädagogische Förderung	Ako je detetu potrebna posebna podrška, ono može dobiti posebnu pedagošku pomoć. To određuju stručnjaci i to je preduslov za pohađanje SBBZ (vidi SBBZ) ili inkluzivnu podršku u opštoj školi (vidi <i>Inkluzija</i>).
Übertrittsverfahren	Prelazak iz osnovne škole (do razreda 4) u srednju školu (od 5. razreda) naziva se premeštajem. Postoje određeni procesi koji će deci i roditeljima olakšati premeštaj što je više moguće. To uključuje, na primer informativni događaj na kojem se predstavljaju vrste srednjih škola, preporuka osnovne škole, razgovori sa roditeljima i mogućnost da roditelji traže savet.
VAB-O	U „godine pripreme za kvalifikaciju za rad/zanimanje“ (VAB-O) težište je na učenju nemačkog jezika. Pogodan je za mlade ljude sa malo ili bez znanja nemačkog koji žele da započnu stručnu obuku. VAB-O se odvija u stručnoj školi i istovremeno omogućava prvi uvid u rad.
Verlässliche Grundschule	„Pouzdana osnovna škola“ je ponuda za brigu o deci u školama. U zavisnosti od vremena nastave, briga o deci se organizuje pre i posle časova. Na taj način obezbeđuje da deca budu zbrinuta do šest sati tokom prepodneva (npr. od 7 do 13 sati). Vreme čuvanja se završava najkasnije do 14 sati.
Vorbereitungsklasse (VKL)	Pripremni razred pohađaju deca koja slabo govore ili nimalo ne govore nemački. Oni intenzivno uče jezik i pripremaju se za nastavu u redovnom razredu. Oni takođe stiču osnovna znanja o demokratiji u Nemačkoj.
Vorschulunterricht	Pre polaska dece u školu, mnogi vrtići nude predškolsku nastavu. Deca je pohađaju u poslednjoj godini vrtića. Pripremaju se za osnovnu školu vežbajući da mirno sede, vežbajući da pišu i računaju ili učeći o školskim pravilima.
Wahlfach	Po pravilu, svi predmeti koji se predaju u školi su obavezni za učenike. Prisustvo je obavezno. Većinu predmeta određuje ministarstvo. Postoje i takozvani izborni predmeti. Mladi ljudi mogu sami da odluče koji predmet žele da pohađaju. To je na primer čest slučaj sa jezicima. U gimnaziji mladi mogu da odluče da li će učiti francuski ili latinski od 7. razreda. Nakon što ga izaberu, pohađanje tog predmeta je obavezno.
Weiterführende Schule	Prve četiri školske godine deca pohađaju osnovnu školu. Nakon toga obično menjaju školu. Škole koje nude nastavu od 5. razreda, zovu se „srednje škole“.
Zweiter Bildungsweg	Obrazovni sistem u Baden-Virtembergu je propustan. To znači da uvek postoji mogućnost da nastavite školovanje i promenite školu. Čak i ljudi koji su završili stručnu obuku mogu se vratiti u školu i steći nove školske kvalifikacije. To se naziva drugim

	obrazovnim putem. Te kvalifikacije se često stiču na stručnim fakultetima.
--	--